

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Πρόγραμμα “Ορίζοντας 2020” (το πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία)»

(2012/C 277/14)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

απευθύνει τα ακόλουθα βασικά μηνύματα:

- ο προτεινόμενος κανονισμός του Συμβουλίου και τα σχέδια εφαρμογής του προγράμματος Ορίζοντας 2020 θα πρέπει να εστιάζουν περισσότερο και να ασκούν μεγαλύτερη επίδραση στις πραγματικές πρακτικές π.χ. το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο πρέπει να κληθεί να συμμετάσχει ενεργά στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»·
- το σύστημα τριών πυλώνων του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» προσφέρει μεγάλη προστιθέμενη αξία στην ευρωπαϊκή έρευνα·
- το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» θα πρέπει να χρηματοδοτεί την ανάπτυξη εννοιών, μεθόδων και άλλων μορφών διανοητικού κεφαλαίου που απαιτούνται για τη συνεργασία των περιφερειών και των δήμων, των πανεπιστημίων και των επιχειρήσεων σε ζητήματα καινοτομίας και αξιοποίησης της γνώσης·
- οι περιφέρειες και οι πόλεις θα πρέπει να συμπεριλάβουν την Έρευνα, την Ανάπτυξη και την Καινοτομία στις βασικές προτεραιότητες της κύριας πολιτικής ατζέντας τους. Η χρηματοδότηση του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και του ταμείου συνοχής θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τη διαμόρφωση των εννοιών, των εργαλείων και άλλων προϋποθέσεων μέσω των οποίων οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν να προωθήσουν ενεργά την καινοτομία, να αναλάβουν κινδύνους και να επενδύσουν στην εφαρμογή της ΕΑΚ μεριμνώντας παράλληλα για την προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες κάθε περιφέρειας·
- η ΕτΠ προτείνει ως στρατηγικό στόχο για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», τη δημιουργία του ευρωπαϊκού πνεύματος ανοιχτής καινοτομίας μέσω εξειδικευμένων προγραμμάτων και άλλων μέσων. Τα οικοσυστήματα καινοτομίας, οι κύριες τεχνολογίες γενικής εφαρμογής, οι δημόσιες συμβάσεις και οι ερευνητικές υποδομές απαιτούν εκτεταμένη ανάπτυξη·
- η ανανέωση του προγράμματος πλαισίου σημαίνει την απλοποίηση των πρακτικών του προγράμματος και την αύξηση του αντικτύπου των προγραμμάτων ΕΑΚ που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ·
- απαιτείται επίσης αλλαγή νοοτροπίας για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. Η ΕτΠ καλεί τις καινοτόμες περιφέρειες να συστήσουν ευρωπαϊκούς ομίλους ενώνοντας διαφορετικές ικανότητες για τη δημιουργία ρηξικέλευθων κοινωνικών καινοτομιών για πανευρωπαϊκή χρήση·
- το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT) θα μπορούσε επίσης να προσθέσει ειδική αξία σε περιφερειακό επίπεδο.

Εισηγητής**Έγγραφο αναφοράς**

ο κ. Markku MARKKULA (FI/EPP), Μέλος του δημοτικού συμβουλίου του Espoo
 Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη
 θέσπιση του προγράμματος πλαισίου για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζοντας
 2020» (2014-2020)
 COM(2011) 809 τελικό

1. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**Βασικό μήνυμα 1**

Ο προτεινόμενος κανονισμός του Συμβουλίου και τα σχέδια εφαρμογής του προγράμματος Ορίζοντας 2020 θα πρέπει να εστιάζουν περισσότερο και να ασκούν μεγαλύτερη επίδραση στις πραγματικές πρακτικές, π.χ. το τοπικό και περιφερειακό επίπεδο πρέπει να κληθεί να συμμετάσχει ενεργά στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

1. Οι προτάσεις της Επιτροπής αποτελούν εξαιρετικό σημείο εκκίνησης για τον προσδιορισμό των δραστηριοτήτων της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας της ΕΕ (ΕΑΚ) για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2014-2020. Όλες οι περιφέρειες και οι φορείς εντός της κάθε περιφέρειας μπορούν και θα πρέπει να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τη γνώση. Συνεπώς, η διάδοση και η περαιτέρω ανάπτυξη των αποτελεσμάτων της ΕΑΚ σε ολόκληρη την Ευρώπη είναι υψίστης σημασίας.

2. Για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», είναι σημαντικό η πολιτική συνοχής της ΕΕ να συμβάλει στην ενίσχυση της βάσης των δεξιοτήτων και της ικανότητας καινοτομίας σε τοπικό επίπεδο, καθώς και στην ανάπτυξη μέσων και στη συνεργασία για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των περιφερειών εντός της Ευρώπης. Τέτοια μέσα και συνεργασία χρειάζονται για την υλοποίηση των αποτελεσμάτων του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η ερευνητική δραστηριότητα όλων των περιφερειών που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» θα πρέπει να περιλαμβάνει τη διάσταση της «παγκόσμιας αριστείας», που διευκολύνεται από τις αρχές της έξυπνης εξειδίκευσης. Επιπλέον, η στενότερη σύνδεση του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και των Διαρθρωτικών Ταμείων πρέπει επίσης να αντικατοπτρίζεται σωστά στα επιχειρησιακά προγράμματα και στις στρατηγικές για την έρευνα, την καινοτομία και την έξυπνη εξειδίκευση.

3. Οι προτάσεις της Επιτροπής συνάδουν με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Τα μέτρα του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» αποσκοπούν στη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας και του αντικτύπου κατά την εφαρμογή τους σε επίπεδο ΕΕ. Οι δραστηριότητές του θα ενισχύουν τις γενικές αρχές της έρευνας και της καινοτομίας, θα στηρίζουν τις ερευνητικές λειτουργίες των κρατών μελών και θα αποφεύγουν την αλληλοεπικάλυψη. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη κρίσιμης μάζας σε βασικούς τομείς και να αναλάβει υψηλού κινδύνου και μακροπρόθεσμες πρωτοβουλίες E&A, καθώς έτσι είναι δυνατός ο επιμερισμός του κινδύνου και η επίτευξη ευρύτερου πεδίου εφαρμογής και οικονομικών κλίμακας που δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί διαφορετικά·

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

4. υπογραμμίζει τη σημασία του προγράμματος «Ορίζοντας 2020»· το προγραμματισμένο επίπεδο χρηματοδότησης ύψους 80 δισεκατομμυρίων ευρώ δικαιολογείται βέβαια και αποτελεί το ελάχιστο απαιτούμενο όριο εάν ληφθεί υπόψη ο ρόλος του στην εφαρμογή της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και άλλων πολιτικών της Ένωσης, καθώς και στην υλοποίηση και τη λειτουργία του

Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας· ωστόσο, τονίζοντας ότι η Ευρώπη πρέπει να ανακάμψει από τη χρηματοπιστωτική κρίση και να δημιουργήσει μια σταθερή βάση για επίλεκτες προτεραιότητες σε σχέση με τον ρόλο της σε παγκόσμιο επίπεδο, το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» θα πρέπει να συμπεριλάβει ορισμένα μέσα που εστιάζουν στις αλλαγές των πραγματικών πρακτικών, διασφαλίζοντας ταχύτερα κοινωνικά αποτελέσματα υπό μορφή νέων θέσεων εργασίας, έξυπνης ανάπτυξης και καλύτερων συνθηκών διαβίωσης τόσο μακροπρόθεσμα όσο και βραχυπρόθεσμα·

5. επικροτεί τον στόχο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» για περισσότερη καινοτομία μέσω της έρευνας λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες που προσφέρει η καινοτομία· είναι συνεπώς απαραίτητο –ήδη πριν από την έναρξη της νέας προγραμματικής περιόδου– οι φορείς χάραξης πολιτικής σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς και τα κατά τόπους πανεπιστήμια και τα ερευνητικά ιδρύματα να αρχίσουν να αναπτύσσουν ενεργά κοινές περιφερειακές στρατηγικές καινοτομίας και προγράμματα υλοποίησης, που να βασίζονται στρατηγικά στην έξυπνη εξειδίκευση, με από κοινού χρηματοδότηση από διάφορες πηγές, στις οποίες θα συμπεριλαμβάνονται δημοτικοί προϋπολογισμοί, επιχειρηματικές εισφορές και σειρά χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ. Υπό αυτή την έννοια, θα πρέπει να συνδεθεί ο ευρωπαϊκός προγραμματισμός στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας με τις εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές καινοτομίας·

6. ζητά να αξιολογούνται τα προγράμματα «Ορίζοντας 2020» (από άποψη περιεχομένου, στόχευσης των πόρων και μέσων) με γνώμονα τον αντίκτυπό τους και τα αποτελέσματά τους σε όλες τις δραστηριότητες ΕΑΚ που λαμβάνουν χώρα σε ολόκληρη την Ευρώπη· το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» αποτελεί ένα μείζον πρόγραμμα από χρηματοοικονομική άποψη (80 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2014-2020)· ωστόσο, στην περίπτωση της δέσμης δράσεων «Marie Curie» διαπιστώνεται μείωση του προϋπολογισμού από το 1 δισ. ευρώ το 2013 στα μόλις 0,7 δισ. ευρώ για το 2014. Δεδομένης της προσφοράς υπηρεσιών στα πλαίσια αυτού του προγράμματος, το ύψος της χρηματοδότησής του θα έπρεπε να αντιστοιχεί περισσότερο στις δράσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας. Επιπλέον, καθώς το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» αποτελεί μόνο ένα μικρό ποσοστό της ευρωπαϊκής δραστηριότητας στον τομέα της ΕΑΚ, η λήψη των αποφάσεων θα πρέπει να εστιάζει συνολικά στο ευρωπαϊκό σύστημα ΕΑΚ και στον καθορισμό αυστηρών προτεραιοτήτων κατά τη χρήση των κεφαλαίων του προγράμματος «Ορίζοντας 2020»·

7. επαναλαμβάνει ⁽¹⁾ ότι απαιτούνται θαρραλέα βήματα σε πρακτικό επίπεδο για να ανατεθεί σε όλες τις βαθμίδες διακυβέρνησης των κρατών μελών –τόσο τοπική και περιφερειακή, όσο και κεντρική– μεγαλύτερη ευθύνη και να κληθούν να συμμετάσχουν όλοι οι άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς. Θα πρέπει να αναγνωριστεί ο σημαντικός ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην κατάρτιση και στην υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στο πλαίσιο των Εθνικών Μεταρρυθμιστικών Προγραμμάτων. Για τον σκοπό αυτόν απαιτείται επίσης οικείωση όλων των κύριων παραγόντων που εστιάζουν μέσω Εδαφικών Συμφώνων στις περιφερειακές δραστηριότητες ΕΑΚ·

(¹) CdR 72/2011 fin

8. Ζητά οι πόλεις και οι περιφέρειες να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση νέων ειδών κοινών επιχειρήσεων σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και ιδιωτών δίνοντας έμφαση στον ισχυρότερο ρόλο των χρηστών, στην ανοιχτή καινοτομία και στην αξιοποίηση των γνώσεων αριστείας για την ενίσχυση της ΕΑΚ που απαιτείται για καινοτόμες λύσεις στις κοινωνιακές προκλήσεις. Από τη στιγμή που τέθηκε ο στόχος η Ευρώπη να ηγηθεί παγκοσμίως της προσπάθειας αντιμετώπισης των μεγάλων κοινωνιακών προκλήσεων, όπως ήδη ορίζει το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», οι δραστηριότητες στο πλαίσιο της ΕΑΚ θα πρέπει να είναι εκ φύσεως πολυτομεακές, πολυθεματικές, πολυδιάστατες και πολυπολιτισμικές, απαιτώντας έτσι, σημαντική πραγματική συμμετοχή. Τα εργαστήρια δεν αποτελούν πλέον παραδοσιακές πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις, αλλά περιφερειακά καινοτόμα οικοσυστήματα που λειτουργούν ως «κλίνες δοκιμών» για την ταχεία διαμόρφωση πρωτοτύπων πολυάριθμων τύπων καινοτομιών με γνώμονα τους χρήστες: νέα προϊόντα, διαδικασίες, δομές και συστήματα ευέλικτα και με δυνατότητα κλιμάκωσης. Η δημιουργία και η διατήρησή τους δεν είναι δυνατή χωρίς την ενεργό συμμετοχή των τοπικών και των περιφερειακών αρχών.

9. με γνώμονα την επίτευξη συνεργειών μεταξύ της περιφερειακής πολιτικής και της πολιτικής έρευνας, τονίζει τη σημασία πρόβλεψης μιας περιφερειακής διάστασης στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020». Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ εισιγείται τη διατήρηση μέσων και προγραμμάτων του «Ορίζοντα 2020», όπως οι Περιφέρειες Γνώσης και τα Ζωντανά Εργαστήρια, που διαθέτουν ισχυρή περιφερειακή διάσταση, περιφερειακή συμμετοχή, επιδράσεις σε περιφερειακό επίπεδο, ενισχύουν το δυναμικό καινοτομίας των περιφερειών και δεν περιορίζονται σε μια απλή «ανταλλαγή γνώσεων».

10. τονίζει ότι το πρόγραμμα «Περιφέρειες της Γνώσης» δεν θα πρέπει να καταργηθεί –ούτε καν με βάση το επιχείρημα ότι συναφείς δραστηριότητες οργανώνονται και χρηματοδοτούνται σε σημαντικό βαθμό μέσω πόρων της πολιτικής συνοχής· αντιθέτως, το πρόγραμμα «Περιφέρειες της Γνώσης» θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως μέσο ανάπτυξης της αριστείας σε περιφερειακό επίπεδο και ο όγκος του θα πρέπει να αυξηθεί· το πρόγραμμα «Περιφέρειες της Γνώσης» μπορεί να είναι καίριας σημασίας για την παρακίνηση και την υποστήριξη των περιφερειών προς την κατεύθυνση της έξυπνης εξειδίκευσης και να συμβάλει στην αύξηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας και μάθησης μέσω συγκρίσεων. Η συγκριτική μάθηση είναι μια διαδικασία που επικεντρώνεται στη συνδημιουργία συστημικών αλλαγών με τη συγκριτική αξιολόγηση και τη συνεργατική μάθηση.

11. προτείνει το πρόγραμμα «Περιφέρειες της Γνώσης» να διαδραματίσει ιδιαίτερο ρόλο στη χρηματοδότηση της έρευνας για την ενσωμάτωση των περιφερειακών δραστηριοτήτων σε διάφορες εμβληματικές πρωτοβουλίες για εποικοδομητική ευρωπαϊκή συνεργασία. Συνεπώς, ένας από τους στόχους του προγράμματος «Περιφέρειες της Γνώσης» θα πρέπει να είναι η προώθηση της ανταγωνιστικότητας των περιφερειακών οικοσυστημάτων που καθοδηγούνται από την έρευνα στους τομείς της ψηφιακής ατζέντας και των αποδοτικών από άποψη πόρων τεχνολογιών σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο, διανοίγοντας νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες για τις ΜΜΕ που λαμβάνουν μέρος και οι οποίες διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην εμπορική αξιοποίηση και την υλοποίηση των εξελίξεων στην καινοτομία.

12. εκφράζει τον προβληματισμό της επειδή ούτε το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» αναφέρονται στο μέλλον του προγράμματος «Ευφυής ενέργεια – Ευρώπη» (ΕΕΕ), το οποίο κατά

την τρέχουσα προγραμματική περίοδο απέβη καθοριστικό για την καινοτομία όσον αφορά την τοπική διακυβέρνηση, τη χρηματοοικονομική πρακτική, την προσέλκυση τοπικών φορέων και πολιτών, τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και τη δικτύωση, ενώ επέτρεψε την εγκαίνιαση πρωτοβουλιών όπως το Σύμφωνο των Δημάρχων. Ζητά συνεπώς τη δημιουργία χωριστής γραμμής προϋπολογισμού για τις μη τεχνολογικές λύσεις στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», στο πνεύμα και κατ' επέκταση του προγράμματος ΕΕΕ.

Βασικό μήνυμα 2:

Το σύστημα τριών πυλώνων του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» προσφέρει μεγάλη προστιθέμενη αξία στην ευρωπαϊκή έρευνα

13. Για την ενίσχυση της επίδρασης των ευρωπαϊκών δραστηριοτήτων ΕΑΚ σε περιφερειακό επίπεδο, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν διάφορα ζητήματα:

- α) η ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την καινοτομία, τον αντίκτυπο και τη δυνατότητα κλιμάκωσης της ΕΑΚ·
- β) η ανάπτυξη μετρήσεων με στόχο τη δημιουργία αξίας για την υποστήριξη της ενίσχυσης της περιφερειακής συνεργασίας προς αντιμετώπιση των μεγάλων κοινωνιακών προκλήσεων, καθώς και για τη δημιουργία και τη διαχείριση κοινών πλατφορμών προώθησης της ανοιχτής καινοτομίας και συμπράξεων δημόσιου τομέα-ιδιωτικού τομέα-κοινού·
- γ) η ενθάρρυνση του διαλόγου μεταξύ επιστήμης και κοινωνίας και μέσω αυτού η βαθύτερη κατανόηση της συστημικής φύσης της καινοτομίας και των εργαλείων πρόβλεψης.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

14. τονίζει ότι τα βασικά ζητήματα που τίθενται σε σχέση με την ΕΑΚ στις περιφέρειες σε ολόκληρη την Ευρώπη είναι:

- α) ο ρόλος της ΕΑΚ στην ανανέωση των παραδοσιακών διαδικασιών του δημοσίου τομέα, συμπεριλαμβανομένης της λήψεως αποφάσεων,
- β) ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να ενισχυθεί η σημασία και η χρηστικότητα των αποτελεσμάτων των εμβληματικών πρωτοβουλιών της ΕΕ και, βάσει αυτού, με ποιον τρόπο μπορεί να επιταχυνθεί η εφαρμογή αυτών των δραστηριοτήτων,
- γ) ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί - και εμπορικά - η υπάρχουσα γνώση από την έρευνα και την καινοτομία μέσω της ανάπτυξης εταιρικών σχέσεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και μέσω της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και λοιπών σχετικών γνώσεων·

15. τονίζει ότι η δομή του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» βάσει τριών πυλώνων δημιουργεί ευκαιρίες επίτευξης των στόχων της στρατηγικής ΕΕ 2020· λαμβάνοντας υπόψη ότι το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» εστιάζει στην ΕΑΚ σε επίπεδο ΕΕ, πράγμα το οποίο θα πρέπει λειτουργήσει καταλυτικά σε σχέση με την ΕΑΚ στα κράτη μέλη και τις περιφέρειες, οι ακόλουθες συστάσεις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την αναδιατύπωση των κανονισμών και των πρακτικών του προγράμματος «Ορίζοντας 2020»:

- α) από άποψη κριτηρίων αξιολόγησης και χρηματοδότησης, δίδεται έμφαση στην παγκόσμια αριστεία· όλες οι δραστηριότητες στηρίζονται στην επιστημονική τεχνολογία· θα πρέπει να τονιστεί, ωστόσο, ότι ο κάθε πυλώνας θα πρέπει να διαθέτει τα δικά του κριτήρια ως προς την αριστεία: στον πρώτο, θα πρέπει να είναι η αριστεία στον τομέα της επιστήμης· στον δεύτερο, η αριστεία στον τομέα των βιομηχανικών καινοτομιών και της επιχειρηματικής ανανέωσης· και στον τρίτο, η αριστεία και ο αντίκτυπος των κοινωνικών καινοτομιών·
- β) στον πυλώνα που θέτει ως προτεραιότητα την αριστεία στον τομέα της επιστήμης, αυξημένη θα πρέπει να είναι η έμφαση στη σημασία της πολυτομεακής φύσης των μελλοντικών και των αναδυόμενων τεχνολογιών· τα κριτήρια εκτίμησης των επιπτώσεων θα πρέπει να περιλαμβάνουν, εκτός από τις επιστημονικές δημοσιεύσεις και τις ευρεσιτεχνίες, και τις μορφές μετάδοσης γνώσεων μεταξύ των διάφορων παραγόντων, από τους δημιουργούς της γνώσης μέσω των χρηστών της γνώσης έως τους τελικούς δικαιούχους της.
- γ) στον πυλώνα της βιομηχανικής υπεροχής έντονη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στον συνδυασμό διάφορων τεχνολογιών στην ΕΑΚ για την αύξηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης των ευρωπαϊκών εταιρειών και κυρίως των ΜΜΕ. Θα μπορούσαν μάλιστα να παρασχεθούν κίνητρα για τη συμμετοχή των τελευταίων σε συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα. Η αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας της βιομηχανίας απαιτεί αυξημένη ευελιξία της ΕΑΚ, για την οποία κρίνεται απαραίτητη η αυξημένη συμμετοχή των ΜΜΕ. Η τεχνολογία θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως καταλυτικός παράγοντας της ταχείας ανάπτυξης, ακόμη και σε επίπεδο ριζικών αλλαγών, πράγμα που καταδεικνύει ότι η κύρια έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην ολοκλήρωση της ψηφιοποίησης, της ανθρώπινης συμπεριφοράς και της δυναμικής της αγοράς.
- δ) στον πυλώνα που αφορά της κοινωνικές προκλήσεις η έμφαση θα πρέπει να δοθεί στον συνδυασμό της βέλτιστης ευρωπαϊκής εμπειρογνομosύνης σε έργα συνδημιουργίας μεγάλης κλίμακας, που επιτρέπουν στην Ευρώπη να εφαρμόσει μεγάλες αλλαγές στην ανανέωση των δομών σε επίπεδο συστήματος πέρα από τα παραδοσιακά όρια. Η έρευνα με γνώμονα τους κλάδους, δεν παράγει επαρκή γνώση για την επίλυση των μεγάλων κοινωνικών προκλήσεων. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στις πολυτομεακές δραστηριότητες ΕΑΚ οι οποίες αποφέρουν ιδέες και αποτελούν συστατικά στοιχεία που είναι απαραίτητα σε αυτές τις μεταβολές ανανέωσης της διάρθρωσης του συστήματος. Στον πυρήνα της έρευνας βρίσκεται ο πειραματισμός και η πιλοτική εφαρμογή. Ένα καλό παράδειγμα αποτελεί το εκτεταμένο πεδίο των έξυπνων πόλεων. Σημαντικό στοιχείο όλων αυτών αποτελεί η δυνατότητα κλιμάκωσης των αποτελεσμάτων υπό διαφορετικές συνθήκες σε ολόκληρη την Ευρώπη·
- ε) καθώς απαιτούνται και βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα παγκόσμιας εμβέλειας, ειδικά ο πυλώνας των κοινωνικών προκλήσεων θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την ανανέωση του ιδιαίτερου ανελαστικού σημερινού πλαισίου πολιτικής που είναι επίσης πολύ απομονωμένο από τις πραγματικές πρακτικές. Διαφορετικά προγράμματα θα πρέπει να χρησιμοποιούν διαφορετικά συστήματα χρηματοδότησης ανάλογα με τους στόχους τους. Η πολιτική χρηματοδότησης πολλαπλών φάσεων θα μπορούσε να αποτελέσει μια λύση, σύμφωνα με την οποία η κάθε φάση χρηματοδοτείται αποτελεσματικά και τα αποτελέσματα αξιολογούνται με βάση κριτήρια που δίνουν έμφαση στην ανάγκη για εξαιρετική ποιότητα. Μόνο τα επιτυχημένα προγράμματα, που πληρούν αυτές τις απαιτήσεις αριστείας προχωρούν στα επόμενα επίπεδα. Τα επίπεδα θα μπορούσαν να αφορούν φάσεις των προγραμμάτων όπως 1) η εφικτότητα, 2) ο πειραματισμός, 3) η συνδημιουργία γνώσης και 4) η ανάπτυξη και η κλιμάκωση. Η πρώτη φάση θα εστιάζει στην εξεύρεση

λύσεων με ευρεία και ανοιχτή αλληλεπίδραση. Η δεύτερη φάση θα αποσκοπεί στη δοκιμή των διάφορων εναλλακτικών λύσεων και την εννοιολογική διατύπωση του συστήματος. Στην τρίτη φάση, οι κορυφαιοί ερευνητές θα επεξεργάζονται τα απαιτούμενα στοιχεία. Η τέταρτη φάση θα αποτελείται από διάφορους παράλληλους, εφαρμοσμένους και ταυτόχρονα νέους πειραματισμούς που αυξάνουν τις κοινωνιακές επιπτώσεις του προγράμματος·

- στ) η πρακτική του προγράμματος σε πολλαπλές φάσεις που περιγράφεται ανωτέρω –όταν εφαρμόζεται με διαφάνεια και όταν διαδίδει επιτυχώς τα αποτελέσματά– θα παρέχει επίσης στις περιφέρειες και σε άλλους αποδέκτες πόρων από τα ταμεία συνοχής μεγάλο όγκο χρήσιμων πληροφοριών σχετικά με την ήδη υπάρχουσα τεχνολογία και τους πιθανούς παράγοντες δραστηριοτήτων ανάπτυξης·

Βασικό μήνυμα 3:

Οι περιφέρειες και οι πόλεις θα πρέπει να συμπεριλάβουν την ΕΑΚ στις βασικές προτεραιότητες της κύριας πολιτικής ατζέντας τους. Η χρηματοδότηση του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και του ταμείου συνοχής θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τη διαμόρφωση των εννοιών, των εργαλείων και άλλων προϋποθέσεων μέσω των οποίων οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν να προωθήσουν ενεργά την καινοτομία, να αναλάβουν κινδύνους και να επενδύσουν στην εφαρμογή της ΕΑΚ μεριμνώντας παράλληλα για την προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες κάθε περιφέρειας.

16. οι περιφέρειες πρέπει να ενισχύσουν την ετοιμότητά τους για την αξιοποίηση της έρευνας. Οι ικανότητες, οι πρακτικές και τα εργαλεία που θα αναπτυχθούν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως μοχλός για την πανευρωπαϊκή αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της εντατικοποίησης των συνεργειών κατά τη χρήση όλων των χρηματοδοτικών μέσων, δηλαδή του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», της πολιτικής συνοχής και των εθνικών, των περιφερειακών και των τοπικών πόρων. Η κοινή χρήση των πόρων, ωστόσο, δεν είναι επαρκής, ενώ απαιτεί και αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας και στις πρακτικές διοίκησης. Θα πρέπει, ιδίως, να αυξηθεί η περιφερειακή συνεργασία και η κοινή μάθηση για την αποτελεσματική χρήση των εθνικών/περιφερειακών στρατηγικών καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (RIS3)·

17. Ωστόσο, η συμπληρωματικότητα του Προγράμματος «Ορίζοντας 2020» με άλλα προγράμματα χρηματοδότησης της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των Διαρθρωτικών ταμείων, πρέπει να συμβάλει ώστε ακόμα και οι περιφέρειες και δήμοι που δεν δικαιούνται χρηματοδότηση από αυτά τα ταμεία να μπορούν να λαμβάνουν υποστήριξη στα πλαίσια της ανάπτυξης του αποκαλούμενου «τριπλού έλικα» (που περιλαμβάνει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, τα ιδρύματα γνώσης και τη βιομηχανία) στην καινοτομία και την αξιοποίηση της γνώσης. Προς τούτο, και δεδομένης της σημασίας του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» για την ΕΕ στο σύνολό της, ο προϋπολογισμός του προγράμματος θα πρέπει να προβλέπει τη διάθεση συγκεκριμένων κονδυλίων για την έρευνα και την ανάπτυξη αυτής της συνεργασίας.

18. απαιτείται επίσης αλλαγή νοοτροπίας για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. Η ΕτΠ καλεί τις καινοτόμες περιφέρειες να συστήσουν ευρωπαϊκούς ομίλους ενόμων διαφορετικές ικανότητες για τη δημιουργία ρηξικέλευθων κοινωνικών καινοτομιών για πανευρωπαϊκή χρήση. Ζητά επίσης την ενίσχυση της ικανότητας των περιφερειών και των δήμων να χρησιμοποιούν πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» και τα συναφή προγράμματα. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην πλήρη αξιοποίηση της ψηφιοποίησης και των νέων κύριων τεχνολογιών γενικής εφαρμογής για τον εκσυγχρονισμό της περιφερειακής πολιτικής καινοτομίας. Επίσης η ΕτΠ ενθαρρύνει

τις περιφέρειες να κινηθούν προς την κατεύθυνση της ανοιχτής καινοτομίας, εντός μιας ανθρωποκεντρικής προσέγγισης των συμπράξεων μεταξύ φορέων του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα με τα πανεπιστήμια και τα λοιπά κέντρα γνώσης που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο·

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

19. επισημαίνει τον συμπληρωματικό ρόλο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» σε σχέση με την ΕΑΚ στα κράτη μέλη. Η εφαρμογή του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» θα πρέπει, συγκεκριμένα, να οδηγήσει σε προγράμματα και άλλα μέσα χρηματοδότησης που πυροδοτούν ευρωπαϊκές πολιτικές καινοτομίας, να ενθαρρύνει την πρωτοπορία και να ενισχύσει τη συμμετοχή των εταιρειών και ιδίως των ΜΜΕ. Προς τούτο απαιτείται να ενθαρρυνθεί η ανάληψη κινδύνων που συνδέεται συχνά με τις σημαντικές καινοτομίες και να αυξηθεί η χρηματοδότηση των ΜΜΕ, ιδίως σε ό,τι αφορά την ταχεία προτυποποίηση, την εμπορική αξιοποίηση και την εφαρμογή καινοτόμων εξελίξεων·

20. ζητά οι αλλαγές στον ρόλο του Κοινού Κέντρου Ερευνών να συνδράμουν στη λήψη αποφάσεων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο αξιοποιώντας τα πρόσφατα αποτελέσματα της ΕΑΚ. Η εστίαση θα πρέπει να επιτευχθεί σε στενό συντονισμό με τις νέες εξελίξεις της πλατφόρμας έξυπνης εξειδίκευσης. Αντί εκθέσεων και άλλων δημοσιεύσεων, τα αποτελέσματα θα πρέπει να επικεντρώνονται περισσότερο στη χρηματοδότηση των πειραματισμών και της ταχείας διαμόρφωσης πρωτοτύπων, εφαρμόζοντας τα αποτελέσματα της γνώσης που απορρέουν από την έρευνα σε διαδικασίες πρακτικών αλλαγών σε ολόκληρη την Ευρώπη, αυξάνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κεφάλαιο ανανέωσης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο·

21. δίνει ιδιαίτερη σημασία σε τρόπους εξασφάλισης της ανάπτυξης και υιοθέτησης νέων αποτελεσματικών μέσων με ισχυρή περιφερειακή διάσταση. Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» διαθέτει κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής. Το ειδικό πρόγραμμα για την εφαρμογή του «Ορίζοντα 2020» αναφέρει ρητά θέματα περιφερειακής σημασίας και τον συντονισμό με τις πηγές χρηματοδότησης της συνοχής. Η προτεραιότητα των κοινωνικών προκλήσεων περιέχει σημείο σχετικό με τον τερματισμό του διαχωρισμού μεταξύ έρευνας και καινοτομίας στην Ευρώπη, π.χ. με τη συνεργασία εξεχόντων ερευνητικών ιδρυμάτων με λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές, με την αναγνώριση της αριστείας στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, και με τη διευκόλυνση της πολιτικής μάθησης σε περιφερειακό επίπεδο·

22. στέλνει ηχηρό μήνυμα στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές για την ενθάρρυνση του ενεργού ρόλου τους στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020». Για την πληρέστερη αξιοποίηση του προγράμματος «Ορίζοντας», οι τοπικές και περιφερειακές αρχές αντιμετωπίζουν την πρόκληση της ανάπτυξης διαπεριφερειακής και πανευρωπαϊκής συνεργασίας. Προς τούτο, πρέπει επίσης να αξιοποιήσουν το δυναμικό του Ευρωπαϊκού Ομίλου Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ) (2). Συγκεκριμένα, είναι απαραίτητο να υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης κοινών πλατφορμών (όπως καινοτόμων φόρουμ και κλινικών δοκιμών συνεργασίας που ενσωματώνουν τον πραγματικό και τον εικονικό κόσμο) για την προώθηση της ανοιχτής καινοτομίας και των οικοσυστημάτων περιφερειακής καινοτομίας. Η ενεργός ευρωπαϊκή συνεργασία θα έχει ως αποτέλεσμα οικονομίες κλίμακας και τη δημιουργία ευρύτερων αγορών για τις τοπικές επιχειρήσεις και άλλες τοπικές εξελίξεις. Η έξυπνη εξειδίκευση –ως η κύρια κατευθυντήρια αρχή τόσο για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» όσο και για την πολιτική συνοχής– διανοίγει νέους δρόμους προς την κατεύθυνση αυτή.

23. επισημαίνει ότι η εφαρμογή του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» θα πρέπει να δώσει έμφαση στη συστημική φύση της αλυσίδας ΕΑΚ και στα τελικά της στάδια, με άλλα λόγια, στη διάθεση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στις αγορές. Μια αύξηση των δραστηριοτήτων ανοιχτής καινοτομίας απαιτεί περισσότερες ερευνητικές δραστηριότητες σε σχέση με την προώθηση της καινοτομίας και τα καινοτόμα οικοσυστήματα. Συνεπώς, η έμφαση στον πολυτομεακό χαρακτήρα της ΕΑΚ θα πρέπει να δίδεται ιδίως σε καταλυτικούς παράγοντες της καινοτομίας αλλαγής, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η πρόβλεψη, το ανθρώπινο κεφάλαιο, οι δυνατότητες ανανέωσης και οι μετρήσεις για την αξιολόγηση της καινοτομίας·

24. προτείνει ως έναν στρατηγικό στόχο για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», τη δημιουργία του ευρωπαϊκού πνεύματος ανοιχτής καινοτομίας μέσω εξειδικευμένων προγραμμάτων και άλλων μέσων, π.χ. για τη συμμετοχή των τελικών χρηστών, των πολιτών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που αναπτύσσουν μεθόδους βασισζόμενες στην ΤΠΕ καθώς και εργαλεία για την ανοιχτή καινοτομία. Ο στόχος θα πρέπει να περιλαμβάνει δραστηριότητες για την απόκτηση εμπειριών με δυνατότητα κλιμάκωσης στην ανοιχτή διαχείριση της καινοτομίας, τις μεθόδους, τα εργαλεία και το περιβάλλον εφαρμογής. Η πειραματική προσέγγιση είναι απαραίτητη ιδίως σε τομείς όπου οι καινοτομίες στην ψηφιοποίηση ενδέχεται να έχουν τεράστια επίδραση π.χ. στις έξυπνες πόλεις και την έξυπνη κινητικότητα·

Βασικό μήνυμα 4:

Η ανανέωση του προγράμματος πλαισίου σημαίνει την απλοποίηση των πρακτικών του προγράμματος και την αύξηση του αντικτύπου των προγραμμάτων ΕΑΚ που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ

25. ο εξορθολογισμός των διοικητικών πρακτικών αποτελεί μία από τις σημαντικότερες προσδοκίες από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020». Στόχος θα πρέπει να είναι ερευνητικά ζητήματα και ευέλικτα, διαφανή συστήματα χρηματοδότησης τόσο ελκυστικά ώστε να αξίζει για τα πανεπιστήμια, τα ερευνητικά ιδρύματα και τις επιχειρήσεις να επιδώσουν εκτεταμένη ευρωπαϊκή συνεργασία και να χορηγήσουν σημαντικά ποσά της δικής τους χρηματοδότησης σε αυτές τις προσπάθειες. Ως ενδεδειγμένα μέτρα ελέγχου, ο έλεγχος της κατανομής των κονδυλίων θα μπορούσε να θεωρηθεί επαρκής εφόσον βασίζεται στη νόμιμη τήρηση λογιστικών βιβλίων από κάθε φορέα, καθώς και στη διενέργεια ελέγχων ρουτίνας. Αυτό θα μείωνε σημαντικά τους ελέγχους που διενεργούνται από την ΕΕ και τους διοικητικούς υπαλλήλους των κρατών μελών, σε επίπεδο ακόμη χαμηλότερο από το προβλεπόμενο·

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

26. απευθύνει έκκληση για απλούστευση της διοίκησης και τονίζει ότι οι διοικητικές πρακτικές θα πρέπει πάντα να υποστηρίζουν και να εξυπηρετούν την επίτευξη των εκάστοτε επιδιωκόμενων στόχων παρεχόμενου των έργων. Η καθιέρωση της μονοαπευθυντικής διαδικασίας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα μπορούσε να αποτελέσει έναν τρόπο καλύτερου συντονισμού των καινοτόμων έργων. Αυτό το σημείο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα πολυσχιδή έργα ή για αυτά που χρηματοδοτούνται από πολλά ευρωπαϊκά ταμεία·

27. θεωρεί επιτακτική την τροποποίηση του Άρθρου 24 του σχεδίου κανονισμού για τους κανόνες συμμετοχής (COM(2011) 810 final), που αφορά τις έμμεσες δαπάνες. Υπό το προτεινόμενο μοντέλο («κατ' αποκοπήν») οι έμμεσες δαπάνες καθορίζονται με την εφαρμογή σταθερού ποσοστού 20 % επί του συνόλου των άμεσων επιλέξιμων δαπανών. Αυτό θα δημιουργήσει συχνά αναίτιες

(2) CdR 230/2011 fin

δυσκολίες στην κάλυψη των πραγματικών έμμεσων δαπανών. Πρέπει είτε να αυξηθεί σημαντικά το ποσοστό είτε να επεκταθεί η αποδοχή των πραγματικών δαπανών στις έμμεσες δαπάνες·

28. επικροτεί την εναρμόνιση του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» με την πολιτική συνοχής και τη σύνδεση των διάφορων προγραμμάτων της ΕΕ με τα χρηματοδοτικά μέσα. Ωστόσο, το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» θα πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω για τη διασφάλιση των απαραίτητων αλλαγών. Αυτό σημαίνει ότι το κάθε πρόγραμμα χωριστά θα πρέπει να υιοθετήσει κριτήρια που θα εξασφαλίζουν την επίτευξη των στόχων του, τα οποία όμως θα πρέπει να ακολουθούν όλα την κοινή αρχή ότι το έργο θα πρέπει να περιλαμβάνει αποτελεσματικά μέτρα για τη μετάδοση των ερευνητικών αποτελεσμάτων προς χρήση από παράγοντες εκτός του προγράμματος. Για την αύξηση του αντίκτυπου του προγράμματος, η χρήση της χρηματοδότησης κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του προγράμματος θα πρέπει να καταστεί πιο ευέλικτη. Αυτό που έχει τη μεγαλύτερη σημασία είναι το αποτέλεσμα και όχι η διαχείριση·

29. επαναλαμβάνει τη στήριξη της στην πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για μια προσέγγιση που να βασίζεται στην «επιστήμη και την τεχνολογία» ή την «επιστήμη και την καινοτομία», και η οποία θα πρέπει να διέπεται από υγιή κριτήρια επιστημονικής και τεχνικής ποιότητας, με βάση ρεαλιστικές πρακτικές διαχείρισης και να αναγνωρίζονται οι ομοιότητες και οι διαφορές μεταξύ της επιστήμης, της ανάπτυξης της τεχνολογίας και της διοχέτευσης στην αγορά⁽³⁾·

30. τονίζει τη σημασία του στενού συντονισμού μεταξύ των δραστηριοτήτων που χρηματοδοτούνται από τους πόρους του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και της πολιτικής συνοχής. Στη νέα προγραμματική περίοδο η χρηματοδότηση της συνοχής θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τον σκοπό τον οποίο η ΕτΠ έχει επισημάνει στη γνωμοδότηση της σχετικά με την απλοποίηση της εφαρμογής των ερευνητικών προγραμμάτων πλαισίων. Η ΕτΠ ζήτησε τη δημιουργία νέων μηχανισμών μέσω των οποίων να μπορεί να χορηγηθεί χρηματοδότηση στις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές έτσι ώστε να είναι σε θέση να αγοράσουν τα αποτελέσματα των επιτυχών ερευνητικών προγραμμάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων για ικανότητες επίτευξης καινοτόμου περιφερειακής ανάπτυξης⁽⁴⁾.

31. προτείνει την εφαρμογή των ακόλουθων μέτρων σε μεγάλο αριθμό προγραμμάτων «Ορίζοντας 2020», με κάθε πρόγραμμα να επικεντρώνεται στα συναφή με τους στόχους του ζητήματα:

- α) μια από τις βασικότερες αδυναμίες του τρέχοντος συστήματος απορρέει από την ανεπαρκή εκμετάλλευση της υπάρχουσας γνώσης. Κατά την έναρξη του προγράμματος, θα πρέπει να διασφαλίζονται επαρκής χρόνος και άλλοι πόροι για τη συλλογή και την ανάλυση των ήδη υπάρχουσών γνώσεων σε σχέση με το αντικείμενο. Τα αποτελέσματα από αυτήν τη φάση του προγράμματος θα πρέπει να δημοσιεύονται ανοιχτά ακόμη και σε φορείς εκτός του προγράμματος προκειμένου να βελτιωθεί η διάδοση των πληροφοριών και η χρηστικότητα παντού·
- β) η σημασία της επίτευξης των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων θα πρέπει να τονιστεί περισσότερο από όσο μέχρι σήμερα. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι π.χ. οι περιγραφές του προγράμματος και οι εφαρμογές του έργου θα πρέπει να υπογραμμίζουν τον κοινωνικό αντίκτυπο των δραστηριοτήτων ΕΑΚ τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Θα πρέπει να επενδυθούν περισσότεροι πόροι στην αύξηση του αντίκτυπου, ενώ η πιλοτική εφαρμογή και οι δραστηριότητες διάδοσης των αποτελεσμάτων θα πρέπει επίσης να αυξηθούν και να κατανεμηθούν σε ολόκληρη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του έργου. Θα πρέπει να επενδυθούν πόροι για την εμπλοκή νέων εταίρων κατά τη διάρκεια των φάσεων του έργου, με τη συμμετοχή ιδίως των συνδη-

μιουργών γνώσης και των φορέων εφαρμογής αποτελεσμάτων που προέρχονται από διαφορετικές περιφέρειες και τομείς·

- γ) η διαφάνεια, η συνεργασία και η ευαισθησία αντίδρασης στο πνεύμα του έργου θα πρέπει να βελτιωθούν επίσης, έτσι ώστε τμήμα του προϋπολογισμού του έργου (συνήθως το 10-20 %) να προορίζεται για μη στοχοθετημένα μέτρα που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια του έργου ως απάντηση σε εξωτερικές αλλαγές και την ανάπτυξη στον τομέα, και τα οποία επομένως προγραμματίζονται κατά τη διάρκεια του έργου. Χρηματοδότηση τέτοιου είδους μπορεί να χρησιμοποιηθεί επίσης για τη συμμετοχή νέων εταίρων στο έργο, από τη στιγμή που διαπιστώνεται πολύτιμη για το έργο τεχνογνωσία σε φορείς που δεν συμμετείχαν αρχικά σε αυτό·
- δ) πρέπει να αναπτυχθούν μηχανισμοί εντός του πεδίου εφαρμογής των δημοσιονομικών κανονισμών, για να μπορούν να διατίθενται μικρά κονδύλια για την περαιτέρω ανάπτυξη των εξαιρετικών αποτελεσμάτων των έργων. Η εν λόγω στήριξη θα πρέπει να συμμορφώνεται με κριτήρια αριστείας και να διαδραματίζει κυρίως ρόλο κινήτρου για να κατευθύνονται τα εξαιρετικά αποτελέσματα στο επόμενο στάδιο του κύκλου καινοτομίας (π.χ. από την έρευνα στην επίδειξη και την εμπορία)·
- ε) το τρίγωνο της γνώσης (συνέργεια μεταξύ έρευνας, εκπαίδευσης και καινοτομίας) θα πρέπει να αποτελεί μια από τις βασικές αρχές, όχι μόνο στο πλαίσιο του ΕΙΤ, αλλά στο σύνολο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020». Κάθε έργο θα πρέπει να προγραμματίζει δραστηριότητες υλοποίησης του τριγώνου της γνώσης·

Βασικό μήνυμα 5:

Τα οικοσυστήματα καινοτομίας, οι κύριες τεχνολογίες γενικής εφαρμογής, οι δημόσιες συμβάσεις και οι ερευνητικές υποδομές απαιτούν εκτεταμένη ανάπτυξη

32. το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» θα πρέπει να διασφαλίσει ότι προηγμένες μέθοδοι και διαδικασίες για συμπράξεις μεταξύ των πανεπιστημίων και της βιομηχανίας εφαρμόζονται σε ολόκληρη την Ευρώπη. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην αύξηση των δυνατοτήτων επίτευξης αποτελεσμάτων που αποφέρουν περισσότερες μορφές καινοτομίας από την έρευνα, καθώς και στις επικερδείς επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων όσων λειτουργούν στον δημόσιο τομέα·

33. διεθνώς επιτυχημένα προϊόντα –είτε πρόκειται για προϊόντα με τη στενή έννοια του όρου, είτε για συστήματα, υπηρεσίες ή ευρύτερα λειτουργικά πλαίσια– αποτελούν απόρροια τεχνογνωσίας παγκοσμίου επιπέδου η οποία βασίζεται σε αλυσίδες αξίας και οικοσυστήματα. Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» θα πρέπει να είναι σε θέση να δημιουργεί τις προϋποθέσεις για λειτουργικές αλυσίδες καινοτομίας. Μόνο τότε θα είναι δυνατή η ανταπόκριση στις μεγάλες κοινωνιακές προκλήσεις και στην ανάγκη αναγέννησης της βιομηχανίας·

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

34. υπογραμμίζει τον ρόλο των κύριων τεχνολογιών γενικής εφαρμογής στο πρόγραμμα «Ορίζοντας». Οι τεχνολογίες δεν θα πρέπει να αναπτύσσονται μόνο στο πλαίσιο ξεχωριστών επιστημονικών και τεχνολογικών προγραμμάτων. Αντιθέτως, θα πρέπει να συνδέονται ήδη από το στάδιο της έρευνας και της καινοτομίας με βιομηχανικές αλυσίδες αξίας και παγκόσμια δίκτυα αξίας της καινοτομίας, καθώς και με δραστηριότητες που αναπτύσσουν τα περιφερειακά οικοσυστήματα και τις συμπράξεις φορέων καινοτομίας ενισχύοντας παράλληλα την τεχνογνωσία. Σε αυτό μπορεί να συμβάλει και η δημιουργία περιφερειακών πανεπιστημιοπόλεων. Αυτό

⁽³⁾ CdR 67/2011 fin

⁽⁴⁾ CdR 230/2010 fin

έχει σημασία, καθώς δίνει τη δυνατότητα να συνεχίζονται οι δραστηριότητες ανάπτυξης προϊόντων των μικρών καθώς και των μεγαλύτερων επιχειρήσεων πέρα από τα δύσκολα αρχικά στάδια·

35. συνιστά την πλήρη αξιοποίηση της ανάγκης του δημόσιου τομέα για νέες υπηρεσίες, προϊόντα και τεχνολογίες και τη χρήση της ως μοχλού δημιουργίας μεγαλύτερης ζήτησης για καινοτομία μέσω των δημόσιων συμβάσεων. Η ΕτΠ έχει αναγνωρίσει ⁽⁵⁾ την τεράστια αγοραστική δύναμη των δημοσίων συμβάσεων, που αποτελούν το 17 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ των 27, ενώ παράλληλα αποδέχεται τον ζωτικής σημασίας ρόλο των δημοσίων συμβάσεων ως καταλυτών της καινοτομίας καθώς και ως προφανούς κινητήριας δύναμης για την ενίσχυση των (κοινωνικών, περιβαλλοντικών ...) προτύπων. Οι δυνατότητες θα πρέπει να αξιοποιηθούν σε επίπεδο περιφερειακής, εθνικής και ευρωπαϊκής διακυβέρνησης και να υποστηριχθούν με τα κατάλληλα μέτρα ανάπτυξης ικανοτήτων·

36. επαναλαμβάνει την πεποίθησή της ότι ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας (ΕΧΑ) θα μπορούσε να ενισχυθεί εάν η παροχή των υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης συμπεριλαμβανόταν στις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων. Υπενθυμίζει τη γνωμοδότηση της ΕτΠ σχετικά με την Πράσινη Βίβλο για την ευρωπαϊκή αγορά δημοσίων συμβάσεων ⁽⁶⁾ και τη γνωμοδότηση για τις προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις ⁽⁷⁾, χωρίς ωστόσο να υπονοεί την πλήρη υπαγωγή αυτών των υπηρεσιών στο πεδίο του ανταγωνισμού·

37. αναγνωρίζει τον βασικό ρόλο των πόλεων ως πλαισίων για ευρείες καινοτομίες που επιφέρουν συστημικές αλλαγές και έχουν σημαντική δυνητική επίδραση στην αντιμετώπιση των απαιτητικών περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών προκλήσεων της εποχής μας. Απαιτείται από τους πολιτικούς και τους εκπαιδευτικούς θεσμούς μεγαλύτερη στήριξη προς τη διαδικασία μετασχηματισμού μέσω της οποίας δύνανται να αναπτυχθούν, να εφαρμοστούν και να κλιμακωθούν καινοτομίες που επιφέρουν συστημικές αλλαγές στο πλαίσιο των πόλεων·

38. υπογραμμίζει ότι η πλήρης συνεργασία των τοπικών και περιφερειακών αρχών είναι ύψιστης σημασίας για την πραγματοποίηση γενικότερα των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την ανάπτυξη και την απασχόληση και πιο συγκεκριμένα αυτών της «Ένωσης καινοτομίας» με προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες κάθε τόπου. Εμμένει δε στη μεγάλη συμβολή τους στην προσέγγιση των επιχειρήσεων, των πανεπιστημίων ή των ερευνητικών κέντρων και των δημόσιων οργανισμών (μέσω της προσέγγισης του «τριπλού έλικα» ή μιας παρεμφερούς)·

39. υπογραμμίζει τη σημασία των επενδύσεων σε πανευρωπαϊκές ερευνητικές υποδομές. Για την ενσωμάτωση των τοπικών και των περιφερειακών παραγόντων με σκοπό την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», η διάσταση της καινοτομίας θα πρέπει να εκπροσωπείται επαρκώς σε όλες τις πτυχές του πλαισίου του ΕΧΕ, π.χ. με την εξέλιξη του ΕΧΕ προς τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας και Καινοτομίας. Οι ερευνητικές υποδομές αποτελούν πολύτιμους πόρους που συμπληρώνουν τα πανεπιστήμια και τις λοιπές ερευνητικές εγκαταστάσεις και εξοπλισμούς. Οι ερευνητικές υποδομές προσελκύουν επίσης εξέχοντες ερευνητές σε παγκόσμιο επίπεδο και θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως κοινές πλατφόρμες για ερευνητές από διαφορετικούς κλάδους και ως πολύτιμοι κόμβοι συνεργασίας μεταξύ ακαδημαϊκών, επαγγελματιών προερχόμενων από δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις και άλλων κοινωνικών παραγόντων·

Βασικό μήνυμα 6:

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (ΕΙΤ) θα μπορούσε επίσης να προσφέρει ειδική αξία σε περιφερειακό επίπεδο

40. η Επιτροπή τονίζει ⁽⁸⁾ ότι τα κέντρα συγκατάστασης του ΕΙΤ διαδραματίζουν ζωτικής σημασίας ρόλο στην ενίσχυση της τοπικής-παγκόσμιας συνδεσιμότητας των Κοινοτήτων Γνώσεων και Καινοτομίας (ΚΓΚ) συνολικά, μέσω της στενής συνεργασίας με περιφερειακές αρχές, συγκεκριμένα με αυτές που εμπλέκονται στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των περιφερειακών στρατηγικών καινοτομίας για την έξυπνη εξειδίκευση (RIS3). Ένα εξαιρετικό παράδειγμα ανάπτυξης της ιδέας αυτής αποτελούν οι περιφερειακές κοινότητες καινοτομίας και υλοποίησης (Regional Innovation and Implementation Communities – RICs) της «ΚΓΚ Κλίμα». Παρέχουν ένα πρωτότυπο πανευρωπαϊκό μοντέλο περιφερειακής καινοτομίας, το οποίο χρησιμοποιεί περιφέρειες ως πεδία δοκιμών, με τη σύνδεση της ανάπτυξης διαχειριστικών ικανοτήτων και περιφερειακών πλεονεκτημάτων με παγκόσμιες προκλήσεις·

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

41. επικροτεί τα σχέδια δημιουργίας νέων κοινοτήτων γνώσης και καινοτομίας (ΚΓΚ) όπως προτείνει η Επιτροπή στα ακόλουθα θεματικά πεδία: στο πρώτο κύμα καινοτομίας για την υγιή διαβίωση και την ενεργό γήρανση, τις πρώτες ύλες και τα τρόφιμα για το μέλλον, και στο δεύτερο κύμα για την αστική κινητικότητα, τη μεταποίηση με προστιθέμενη αξία και τις έξυπνες και ασφαλείς κοινωνίες. Ιδιαίτερη σημασία έχει ο ρόλος των ΚΓΚ στην προώθηση και τη στήριξη της ανοιχτής καινοτομίας μέσω της προηγμένης ψηφιοποίησης, τονώνοντας με τον τρόπο αυτόν την καινοτομία σε ολόκληρη την Ευρώπη·

42. παροτρύνει το ΕΙΤ να συνεχίσει την αποστολή του, η οποία είναι καίριας σημασίας για την ενεργό ανάπτυξη και προώθηση της διάδοσης των καλών πρακτικών για την ολοκλήρωση του τριγώνου της γνώσης προκειμένου να αναπτυχθεί ένα κοινό πνεύμα καινοτομίας και ανταλλαγής γνώσεων. Μελλοντικά, το ΕΙΤ θα πρέπει να προβάλλει τη δυνατότητα χρήσης των εμπειριών που προκύπτουν από τις ΚΓΚ σε όλες τις ευρωπαϊκές περιφέρειες και να δημιουργήσει ένα πνεύμα συνεργασίας που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρότυπο συμπεριφοράς στην Ευρώπη και πέρα από αυτή·

43. υποστηρίζει τα προγράμματα διαρθρωτικής ανάπτυξης της διοίκησης του ΕΙΤ. Ιδιαίτερη σημασία έχει η πρόταση της Επιτροπής ⁽⁹⁾ στον κανονισμό, σύμφωνα με την οποία το ΕΙΤ θα πρέπει να συνεργάζεται απευθείας με εθνικούς και περιφερειακούς αντιπροσώπους και άλλους φορείς από ολόκληρη την αλυσίδα καινοτομίας, με επωφελή αποτελέσματα και για τις δύο πλευρές. Για να καταστεί ο διάλογος και η ανταλλαγή αυτή πιο συστηματική, θα πρέπει να οργανωθεί ένα φόρουμ ενδιαφερομένων μερών του ΕΙΤ, στο οποίο η ευρύτερη κοινότητα ενδιαφερομένων μερών θα συμμετέχει στην εξέταση θεμάτων εγκάρσιου χαρακτήρα. Η ΕτΠ θα πρέπει να διαδραματίζει ρόλο γέφυρας μεταξύ του φόρουμ και των περιφερειών·

44. προτείνει η ΚΓΚ του ΕΙΤ να αναλάβει το έργο της οργάνωσης της κατάρτισης υψηλού επιπέδου σε θέματα διοίκησης για να μάθουν οι φορείς λήψης αποφάσεων σε περιφερειακό επίπεδο πώς να αξιοποιούν τις υπάρχουσες ευκαιρίες για τη χρήση της ΕΑΚ ως βασικού μέρους της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στη χαμηλότερη βαθμίδα και της δικτυωμένης μάθησης μέσω σύγκρισης μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών. Αυτό κρίνεται ιδιαίτερος σημαντικός, εφόσον το δίκτυο του ΕΙΤ αποτελεί την κινητήρια δύναμη της καινοτομίας στον ευρωπαϊκό χώρο που συνδέει τους κορυφαίους συντελεστές στον χώρο της εκπαίδευσης, της έρευνας και των επιχειρήσεων·

⁽⁵⁾ CdR 373/2010 fin

⁽⁶⁾ CdR 70/2011fin

⁽⁷⁾ CdR 58/2008 fin

⁽⁸⁾ COM (2011) 822 τελικό

⁽⁹⁾ COM (2011) 817 τελικό

II. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΕΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ

Τροπολογία 1

Αιτιολογική σκέψη 19

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
	<p><u>Οι ευρωπαϊκές τοπικές και περιφερειακές αρχές επιτελούν σημαντικό ρόλο στην πραγμάτωση του Ευρωπαϊκού χώρου Έρευνας και στη διασφάλιση του αποτελεσματικού συντονισμού των δημοσιονομικών μέσων της Ένωσης, ιδίως στην καλλιέργεια δεσμών μεταξύ του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και των Διαρθρωτικών Ταμείων, στο πλαίσιο των περιφερειακών στρατηγικών καινοτομίας που βασίζονται στην ευφυή εξειδίκευση. Οι περιφέρειες διαδραματίζουν επίσης βασικό ρόλο στη διάδοση και εφαρμογή των αποτελεσμάτων του Προγράμματος και στην παροχή συμπληρωματικών μηχανισμών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων συμβάσεων. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» πρέπει να περιλαμβάνει χρηματοδότηση για την έρευνα και την ανάπτυξη εννοιών και μεθόδων σχετικά με τη συνεργασία που απαιτείται στους τομείς της καινοτομίας και της αξιοποίησης της γνώσης μεταξύ περιφερειών και δήμων, πανεπιστημίων και επιχειρήσεων.</u></p>

Αιτιολογία

Για την επίτευξη του στόχου να καταστεί η Ευρώπη παγκόσμιος ηγέτης στην αντιμετώπιση των μεγάλων κοινωνικών προκλήσεων, όπως αναφέρεται ήδη στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», οι δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας πρέπει να έχουν ισχυρή περιφερειακή διάσταση. Τα εργαστήρια καινοτομίας δεν αποτελούν πλέον παραδοσιακές πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις, αλλά οικοσυστήματα περιφερειακής καινοτομίας που λειτουργούν ως πεδία δοκιμής για την ταχεία προτυποποίηση πολλών ειδών καινοτομιών με γνώμονα τη χρήση: νέων προϊόντων, υπηρεσιών, διαδικασιών, δομών και συστημάτων που πρέπει να έχουν μετασχηματιστικό και κλιμακωτό χαρακτήρα.

Προς τούτο πρέπει να υφίσταται ιδιαίτερη περιφερειακή διάσταση στον προϋπολογισμό του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» όσον αφορά δραστηριότητες τριπλού έλικα. Πρέπει να δοθεί ειδική έμφαση στην έρευνα και την καινοτομία σχετικά με έννοιες και μεθόδους που απαιτούνται για την ενίσχυση του κοινωνιακού αντικτύπου της ροής της γνώσης μεταξύ των διαφόρων φορέων, από τους δημιουργούς γνώσης μέσω των χρηστών γνώσης στους τελικούς αποδέκτες. Τα διαρθρωτικά ταμεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη μέρους αυτών των εξόδων. Η συμπληρωματικότητα του προγράμματος με τα Διαρθρωτικά ταμεία καλύπτει μέρος μόνο των εξόδων ανάπτυξης και μόνο τις περιφέρειες και τους δήμους που δικαιούνται σχετική χρηματοδότηση. Κατά συνέπεια δημιουργούνται προβλήματα για τις περιφέρειες και τους δήμους που δεν δικαιούνται ή δικαιούνται εν μέρει χρηματοδότηση με αποτέλεσμα να μην δύνανται να αξιοποιήσουν τα σχετικά κονδύλια για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων τριπλού έλικα για την καινοτομία και την αξιοποίηση της γνώσης.

Τροπολογία 2

Αιτιολογική σκέψη 26

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Για να επιτευχθεί ο μέγιστος αντίκτυπος, το πρόγραμμα πλαίσιο «Ορίζοντας 2020» πρέπει να αναπτύξει στενές συνέργειες με άλλα προγράμματα της Ένωσης σε τομείς όπως η εκπαίδευση, το διάστημα, το περιβάλλον, η ανταγωνιστικότητα και οι ΜΜΕ, η εσωτερική ασφάλεια, ο πολιτισμός και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, και με τα ταμεία για την πολιτική συνοχής και την πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη, τα οποία μπορούν να συμβάλλουν ειδικά στην ενίσχυση των εθνικών και περιφερειακών δυνατοτήτων έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο έξυπνων στρατηγικών εξειδίκευσης.</p>	<p>Για να επιτευχθεί ο μέγιστος αντίκτυπος, το πρόγραμμα πλαίσιο «Ορίζοντας 2020» πρέπει να αναπτύξει στενές συνέργειες με άλλα προγράμματα της Ένωσης σε τομείς όπως η εκπαίδευση, το διάστημα, το περιβάλλον, η ανταγωνιστικότητα και οι ΜΜΕ, η εσωτερική ασφάλεια, ο πολιτισμός και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, και με τα ταμεία για την πολιτική συνοχής και την πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη, τα οποία μπορούν να συμβάλλουν ειδικά στην ενίσχυση των εθνικών και περιφερειακών δυνατοτήτων έρευνας και καινοτομίας στο πλαίσιο έξυπνων στρατηγικών εξειδίκευσης. <u>Θα πρέπει επίσης να αξιοποιήσει την επιτυχία υφιστάμενων πρωτοβουλιών όπως οι Περιφέρειες της Γνώσης.</u></p>

Τροπολογία 3

Άρθρο 4

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Το πρόγραμμα πλαίσιο «Ορίζοντας 2020» θα διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στην υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, παρέχοντας ένα κοινό στρατηγικό πλαίσιο για τη χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας στην Ένωση, λειτουργώντας έτσι ως μοχλός για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων, δημιουργώντας ευκαιρίες για νέες θέσεις εργασίας και διασφαλίζοντας τη μακροχρόνια βιώσιμη ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης.</p>	<p>Το πρόγραμμα πλαίσιο «Ορίζοντας 2020» θα διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στην υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, παρέχοντας ένα κοινό στρατηγικό πλαίσιο για τη χρηματοδότηση της έρευνας και της καινοτομίας στην Ένωση, λειτουργώντας έτσι ως μοχλός για την προσέλκυση <u>δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων</u>, δημιουργώντας ευκαιρίες για νέες θέσεις εργασίας, <u>προωθώντας την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή</u> και διασφαλίζοντας τη μακροχρόνια βιώσιμη ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. <u>Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» πρέπει να χρηματοδοτεί την ανάπτυξη εννοιών, μεθόδων και άλλων μορφών διανοητικού κεφαλαίου που απαιτούνται για τη συνεργασία των περιφερειών και των δήμων, των πανεπιστημίων και των επιχειρήσεων σε ζητήματα καινοτομίας και αξιοποίησης της γνώσης.</u></p>

Αιτιολογία

Εκτός των διαρθρωτικών ταμείων, και το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» πρέπει να παρέχει χρηματοδότηση για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων τριπλού έλικα σε ζητήματα καινοτομίας και αξιοποίησης της γνώσης. Ο εκσυγχρονισμός του τριπλού έλικα είναι ζωτικής σημασίας για την ενθάρρυνση και τη στήριξη των περιφερειών που στρέφονται προς την Ευφυή Εξειδίκευση, αλλά και για τη χάραξη διαύλου προς την ευρωπαϊκή αριστεία μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας και της συγκριτικής μάθησης. Προς τούτο, το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» πρέπει να συμπεριλάβει τη χρηματοδότηση πρωτοπόρων πανεπιστημίων και περιφερειών για τη γεφύρωση του χάσματος έρευνας και καινοτομίας στην Ευρώπη, μέσω της συνεργασίας ερευνητικών ιδρυμάτων αριστείας με λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, καθώς και διευκολύνοντας την εκμάθηση της πολιτικής για την καινοτομία σε περιφερειακό επίπεδο.

Τροπολογία 4

Άρθρο 5.1

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Άρθρο 5</p> <p>Γενικός στόχος, προτεραιότητες και ειδικοί στόχοι</p> <p>1. Το πρόγραμμα πλαίσιο «Ορίζοντας 2020» θα συμβάλει στην οικοδόμηση μιας οικονομίας βασισμένης στη γνώση και την καινοτομία σε ολόκληρη την Ένωση, προσελκύνοντας επαρκή πρόσθετη χρηματοδότηση της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας. Ως εκ τούτου, θα στηρίξει την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και άλλων πολιτικών της Ένωσης, καθώς και την επίτευξη και λειτουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ). Οι σχετικοί δείκτες επιδόσεων παρατίθενται στην εισαγωγή του παραρτήματος I.</p>	<p>Άρθρο 5</p> <p>Γενικός στόχος, προτεραιότητες και ειδικοί στόχοι</p> <p>1. Το πρόγραμμα πλαίσιο «Ορίζοντας 2020» θα συμβάλει στην οικοδόμηση μιας οικονομίας βασισμένης στη γνώση και την καινοτομία σε ολόκληρη την Ένωση, προσελκύνοντας επαρκή πρόσθετη χρηματοδότηση της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας. Ως εκ τούτου, θα στηρίξει την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και άλλων πολιτικών της Ένωσης, καθώς και την επίτευξη και λειτουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας <u>και Καινοτομίας (ΕΧΕΚ)</u>. Οι σχετικοί δείκτες επιδόσεων παρατίθενται στην εισαγωγή του παραρτήματος I.</p>

Αιτιολογία

Σε ολόκληρο το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» τονίζεται η σημασία της καινοτομίας. Η έρευνα από μόνη της δεν είναι αρκετή. Αντιθέτως, θα πρέπει να οδηγεί σε καινοτομίες καθώς και σε οικονομική ανάπτυξη και ευημερία. Όπως προτείνεται στο σημείο 39 του σχεδίου γνωμοδότησης, καταλληλότερο όνομα για τον ΕΧΕ θα ήταν ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΧΕΚ). Η τροποποίηση αυτή πρέπει να επέλθει σε όλα τα σχετικά σημεία του σχεδίου Κανονισμού.

Τροπολογία 5

Άρθρο 5.3

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>Άρθρο 5</p> <p>Γενικός στόχος, προτεραιότητες και ειδικοί στόχοι</p> <p>3. Το Κοινό Κέντρο Ερευνών συμβάλλει στην επίτευξη των γενικών στόχων και προτεραιοτήτων που παρατίθενται στις παραγράφους 1 και 2 παρέχοντας επιστημονική και τεχνική στήριξη στις πολιτικές της Ένωσης. Οι γενικές γραμμές των δραστηριοτήτων παρατίθενται στο μέρος IV του παραρτήματος I.</p>	<p>Άρθρο 5</p> <p>Γενικός στόχος, προτεραιότητες και ειδικοί στόχοι</p> <p>3. Το Κοινό Κέντρο Ερευνών συμβάλλει στην επίτευξη των γενικών στόχων και προτεραιοτήτων που παρατίθενται στις παραγράφους 1 και 2 παρέχοντας επιστημονική και τεχνική στήριξη στις πολιτικές της Ένωσης. <u>Ο ρόλος του ΚΚΕρ περιλαμβάνει τη συνδρομή στη λήψη αποφάσεων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο αξιοποιώντας τα πρόσφατα αποτελέσματα έρευνας και καινοτομίας.</u> Οι γενικές γραμμές των δραστηριοτήτων παρατίθενται στο μέρος IV του παραρτήματος I.</p>

Αιτιολογία

Όπως αναφέρεται στο σημείο 20 της γνωμοδότησης, το Κοινό Κέντρο Ερευνών πρέπει να συνδράμει στη λήψη αποφάσεων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο αξιοποιώντας τα πρόσφατα αποτελέσματα της ΕΑΚ. Τούτο θα πρέπει να επιτευχθεί σε στενό συντονισμό με τις νέες εξελίξεις της πλατφόρμας έξυπνης εξειδίκευσης Αντί εκθέσεων και άλλων δημοσιεύσεων, τα αποτελέσματα θα πρέπει να επικεντρώνονται περισσότερο στη χρηματοδότηση των πειραματισμών και της ταχείας διαμόρφωσης πρωτοτύπων, εφαρμόζοντας τα αποτελέσματα της γνώσης που απορρέει από την έρευνα σε διαδικασίες πρακτικών αλλαγών σε ολόκληρη την Ευρώπη, αυξάνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κεφάλαιο ανανέωσης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Τροπολογία 6

Άρθρο 7.1 β) ii)

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>β) ii) έχουν καλό ιστορικό συμμετοχής σε προγράμματα έρευνας και καινοτομίας της Ένωσης·</p>	<p>β) ii) έχουν καλό ιστορικό συμμετοχής σε προγράμματα έρευνας και καινοτομίας της Ένωσης·</p>

Αιτιολογία

Το κριτήριο αποκλείει αυτομάτως τα νέα κράτη μέλη.

Τροπολογία 7

Άρθρο 12

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία
<p>Άρθρο 12</p> <p>Εξωτερικές συμβουλές και συμμετοχή της κοινωνίας</p> <p>1. Για την υλοποίηση του προγράμματος πλαισίου «Ορίζοντας 2020» πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συμβουλές και οι εισηγήσεις που παρέχονται από: συμβουλευτικές ομάδες ανεξάρτητων εμπειρογνομών υψηλού επιπέδου που έχουν συσταθεί από την Επιτροπή· δομές διαλόγου που έχουν συσταθεί βάσει διεθνών επιστημονικών και τεχνολογικών συμφωνιών· μελλοντοστραφείς δραστηριότητες· στοχευμένες δημόσιες διαβουλεύσεις· και διαφανείς και διαδραστικές διαδικασίες που εξασφαλίζουν τη στήριξη στην υπεύθυνη έρευνα και καινοτομία.</p> <p>2. Επίσης, λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι σχετικές πτυχές των θεματολογίων έρευνας και καινοτομίας που καταρτίστηκαν από τις Ευρωπαϊκές Τεχνολογικές Πλατφόρμες, τις Πρωτοβουλίες Κοινού Προγραμματισμού και τις Ευρωπαϊκές Συμπράξεις Καινοτομίας.</p>	<p>Άρθρο 12</p> <p>Εξωτερικές συμβουλές και συμμετοχή της κοινωνίας</p> <p>1. Για την υλοποίηση του προγράμματος πλαισίου «Ορίζοντας 2020» πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συμβουλές και οι εισηγήσεις που παρέχονται από: συμβουλευτικές ομάδες ανεξάρτητων εμπειρογνομών υψηλού επιπέδου που έχουν συσταθεί από την Επιτροπή· δομές διαλόγου που έχουν συσταθεί βάσει διεθνών επιστημονικών και τεχνολογικών συμφωνιών· μελλοντοστραφείς δραστηριότητες· στοχευμένες δημόσιες διαβουλεύσεις· και διαφανείς και διαδραστικές διαδικασίες που εξασφαλίζουν τη στήριξη στην υπεύθυνη έρευνα και καινοτομία.</p> <p>2. Επίσης, λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι σχετικές πτυχές των θεματολογίων έρευνας και καινοτομίας που καταρτίστηκαν από τις Ευρωπαϊκές Τεχνολογικές Πλατφόρμες, τις Πρωτοβουλίες Κοινού Προγραμματισμού και τις Ευρωπαϊκές Συμπράξεις Καινοτομίας.</p>

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία
	<u>3. Για την επίτευξη του στόχου της Ευρώπης να ηγηθεί παγκοσμίως της αντιμετώπισης των μειζόνων κοινωνικών προκλήσεων, οι δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας πρέπει να είναι πολυτομεακές και πολυπολιτισμικές με ισχυρή περιφερειακή συμμετοχή. Αυτό απαιτεί πανευρωπαϊκή περιφερειακή συνεργασία και επιδίωξη περιφερειακής αριστείας μέσω προγραμμάτων όπως οι Περιφέρειες της Γνώσης και τα Ζωντανά Εργαστήρια.</u>

Αιτιολογία

Η τροπολογία βασίζεται στα σημεία 8-11 της γνωμοδότησης.

Τροπολογία 8

Άρθρο 13.1

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία
<p>Άρθρο 13</p> <p>Εγκάρσιες δράσεις</p> <p>1. Διασυνδέσεις και διεπαφές πραγματοποιούνται εντός και μεταξύ των προτεραιοτήτων του προγράμματος πλαισίου «Ορίζοντας 2020». Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί εν προκειμένω στην ανάπτυξη και εφαρμογή των κύριων γενικής εφαρμογής και βιομηχανικών τεχνολογιών, στην γεφύρωση του χάσματος μεταξύ ανακάλυψης και εφαρμογής στην αγορά, στη διεπιστημονική έρευνα και καινοτομία, στις κοινωνικές, οικονομικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, στην προώθηση της επίτευξης και της λειτουργίας του EXE, στη συνεργασία με τρίτες χώρες, στην υπεύθυνη έρευνα και καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των δύο φύλων, και στην ενίσχυση της ελκυστικότητας του επαγγέλματος του ερευνητή και στη διευκόλυνση της διασυνοριακής και διατομεακής κινητικότητας των ερευνητών.</p>	<p>Άρθρο 13</p> <p>Εγκάρσιες δράσεις</p> <p>1. Διασυνδέσεις και διεπαφές πραγματοποιούνται εντός και μεταξύ των προτεραιοτήτων του προγράμματος πλαισίου «Ορίζοντας 2020». Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί εν προκειμένω στην ανάπτυξη και εφαρμογή των κύριων γενικής εφαρμογής δεξιοτήτων και βιομηχανικών τεχνολογιών, στην γεφύρωση του χάσματος μεταξύ ανακάλυψης και εφαρμογής στην αγορά, στη διεπιστημονική έρευνα και καινοτομία, στις κοινωνικές, οικονομικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, στην προώθηση της επίτευξης και της λειτουργίας του EXE, στη συνεργασία με τρίτες χώρες, στην υπεύθυνη έρευνα και καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας των δύο φύλων, και στην ενίσχυση της ελκυστικότητας του επαγγέλματος του ερευνητή και στη διευκόλυνση της διασυνοριακής και διατομεακής κινητικότητας των ερευνητών.</p>

Αιτιολογία

Όπως αναφέρεται στο σημείο 34 του σχεδίου γνωμοδότησης ο ρόλος των κύριων τεχνολογιών γενικής εφαρμογής πρέπει να εξετασθεί υπό ευρύτερο πρίσμα από αυτό των τεχνολογικών εξελίξεων, δηλαδή οι τεχνολογίες θα πρέπει να συνδέονται ήδη από το στάδιο της έρευνας και της καινοτομίας με βιομηχανικές αλυσίδες αξίας και παγκόσμια δίκτυα αξίας της καινοτομίας, καθώς και με δραστηριότητες που αναπτύσσουν τα περιφερειακά οικοσυστήματα και τις συμπράξεις φορέων καινοτομίας ενισχύοντας παράλληλα την τεχνογνωσία. Αυτή η προσέγγιση θα μπορούσε να διατυπωθεί καλύτερα ως «των κύριων γενικής εφαρμογής δεξιοτήτων και βιομηχανικών τεχνολογιών».

Τροπολογία 9

Άρθρο 20

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕΠ
<p>Άρθρο 20</p> <p>Συμπράξεις μεταξύ δημοσίων φορέων</p> <p>1. Το πρόγραμμα πλαίσιο «Ορίζοντας 2020» συμβάλλει στην ενίσχυση των συμπράξεων μεταξύ δημοσίων φορέων, όπου οι δράσεις σε περιφερειακό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο υλοποιούνται από κοινού εντός της ΕΕ.</p> <p>Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις πρωτοβουλίες κοινού προγραμματισμού μεταξύ κρατών μελών.</p>	<p>Άρθρο 20</p> <p>Συμπράξεις μεταξύ δημοσίων φορέων</p> <p>1. Το πρόγραμμα πλαίσιο «Ορίζοντας 2020» συμβάλλει στην ενίσχυση των συμπράξεων μεταξύ δημοσίων φορέων, όπου οι δράσεις σε περιφερειακό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο υλοποιούνται από κοινού εντός της ΕΕ.</p> <p>Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στις πρωτοβουλίες κοινού προγραμματισμού μεταξύ κρατών μελών <u>και οι εν λόγω πρωτοβουλίες μπορεί να συμπεριλαμβάνουν, όποτε κρίνεται κατάλληλο, τις περιφέρειες και τους δήμους της ΕΕ.</u></p>

Κείμενο που προτείνει η Επιτροπή	Τροπολογία της ΕτΠ
<p>2. Οι συμπράξεις μεταξύ δημόσιων φορέων μπορούν να λαμβάνουν στήριξη είτε εντός, είτε διαμέσου των προτεραιοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2, ιδίως μέσω:</p> <p>α) του μέσου ERA-NET (Δίκτυο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας) χρησιμοποιώντας επιχορηγήσεις για τη στήριξη συμπράξεων μεταξύ δημόσιων φορέων κατά την προετοιμασία τους, τη δημιουργία δομών δικτύωσης, τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τον συντονισμό κοινών δραστηριοτήτων, καθώς και με συμπληρωματική χρηματοδότηση μεμονωμένων κοινών προσκλήσεων και δράσεων διακρατικού χαρακτήρα.</p> <p>β) της συμμετοχής της Ένωσης σε προγράμματα που αναλαμβάνονται από ορισμένα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 185 της Συνθήκης.</p> <p>Για τους σκοπούς του στοιχείου α) η συμπληρωματική χρηματοδότηση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από προηγούμενες οικονομικές υποχρεώσεις των συμμετεχόντων φορέων στις κοινές προσκλήσεις και δράσεις. Το μέσο ERA-NET μπορεί να περιλαμβάνει τον στόχο εναρμόνισης των κανόνων και των όρων υλοποίησης των κοινών προσκλήσεων και δράσεων. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την προετοιμασία πρωτοβουλίας βάσει του άρθρου 185 της ΣΛΕΕ.</p> <p>Για τους σκοπούς του στοιχείου β), τέτοιες πρωτοβουλίες πρέπει να προτείνονται μόνο σε περιπτώσεις που υπάρχει ανάγκη για μια ειδική δομή υλοποίησης και όταν υπάρχει υψηλό επίπεδο δέσμευσης των συμμετεχουσών χωρών για ενοποίηση σε επιστημονικό, διαχειριστικό και χρηματοδοτικό επίπεδο. Επιπλέον, οι προτάσεις για τις πρωτοβουλίες που αναφέρονται στο στοιχείο β) εξετάζονται με βάση όλα τα ακόλουθα κριτήρια:</p> <p>α) τον σαφή καθορισμό του επιδιωκόμενου στόχου και της συνάφειάς του με τους στόχους του προγράμματος πλαισίου «Ορίζοντας 2020» και τους ευρύτερους πολιτικούς στόχους της Ένωσης·</p> <p>β) τις σαφείς οικονομικές δεσμεύσεις των συμμετεχουσών χωρών, συμπεριλαμβανομένων των προηγούμενων δεσμεύσεων για συγκέντρωση εθνικών ή/και περιφερειακών επενδύσεων με σκοπό τη διακρατική έρευνα και καινοτομία·</p> <p>γ) την προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο Ένωσης·</p> <p>δ) την κρίσιμη μάζα, από άποψη μεγέθους και αριθμού εμπλεκόμενων προγραμμάτων, την ομοιότητα των δραστηριοτήτων και το μερίδιο της σχετικής έρευνας που καλύπτουν·</p> <p>ε) την καταλληλότητα του άρθρου 185 της ΣΛΕΕ ως του πλέον ενδεδειγμένου μέσου για την επίτευξη των στόχων.</p>	<p>2. Οι συμπράξεις μεταξύ δημόσιων φορέων μπορούν να λαμβάνουν στήριξη είτε εντός, είτε διαμέσου των προτεραιοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 2, ιδίως μέσω:</p> <p>α) του μέσου ERA-NET (Δίκτυο του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας) χρησιμοποιώντας επιχορηγήσεις για τη στήριξη συμπράξεων μεταξύ δημόσιων φορέων κατά την προετοιμασία τους, τη δημιουργία δομών δικτύωσης, τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και τον συντονισμό κοινών δραστηριοτήτων, καθώς και με συμπληρωματική χρηματοδότηση μεμονωμένων κοινών προσκλήσεων και δράσεων διακρατικού χαρακτήρα.</p> <p>β) της συμμετοχής της Ένωσης σε προγράμματα που αναλαμβάνονται από ορισμένα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 185 της Συνθήκης, <u>με τη συμμετοχή υπο-εθνικών αρχών, όποτε κρίνεται κατάλληλο.</u></p> <p>Για τους σκοπούς του στοιχείου α) η συμπληρωματική χρηματοδότηση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από προηγούμενες οικονομικές υποχρεώσεις των συμμετεχόντων φορέων στις κοινές προσκλήσεις και δράσεις. Το μέσο ERA-NET μπορεί να περιλαμβάνει τον στόχο εναρμόνισης των κανόνων και των όρων υλοποίησης των κοινών προσκλήσεων και δράσεων. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την προετοιμασία πρωτοβουλίας βάσει του άρθρου 185 της ΣΛΕΕ.</p> <p>Για τους σκοπούς του στοιχείου β), τέτοιες πρωτοβουλίες πρέπει να προτείνονται μόνο σε περιπτώσεις που υπάρχει ανάγκη για μια ειδική δομή υλοποίησης και όταν υπάρχει υψηλό επίπεδο δέσμευσης των συμμετεχουσών χωρών για ενοποίηση σε επιστημονικό, διαχειριστικό και χρηματοδοτικό επίπεδο. Επιπλέον, οι προτάσεις για τις πρωτοβουλίες που αναφέρονται στο στοιχείο β) εξετάζονται με βάση όλα τα ακόλουθα κριτήρια:</p> <p>α) τον σαφή καθορισμό του επιδιωκόμενου στόχου και της συνάφειάς του με τους στόχους του προγράμματος πλαισίου «Ορίζοντας 2020» και τους ευρύτερους πολιτικούς στόχους της Ένωσης·</p> <p>β) τις σαφείς οικονομικές δεσμεύσεις των συμμετεχουσών χωρών, συμπεριλαμβανομένων των προηγούμενων δεσμεύσεων για συγκέντρωση εθνικών ή/και περιφερειακών επενδύσεων με σκοπό τη διακρατική έρευνα και καινοτομία·</p> <p>γ) την προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο Ένωσης·</p> <p>δ) την κρίσιμη μάζα, από άποψη μεγέθους και αριθμού εμπλεκόμενων προγραμμάτων, την ομοιότητα των δραστηριοτήτων και το μερίδιο της σχετικής έρευνας που καλύπτουν·</p> <p>ε) την καταλληλότητα του άρθρου 185 της ΣΛΕΕ ως του πλέον ενδεδειγμένου μέσου για την επίτευξη των στόχων.</p>

Αιτιολογία

Ο ενεργός ρόλος των περιφερειών είναι καθοριστικής σημασίας για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος «Ορίζοντας 2020». Πρέπει να τονιστεί η μεγαλύτερη ευελιξία και η αυξημένη συνεργασία μεταξύ των περιφερειών για το σχηματισμό πρωτοβουλιών κοινού προγραμματισμού.

Ένας άλλος στόχος της παρούσας τροπολογίας είναι ότι η ίδια λογική που ισχύει για τα κράτη μέλη θα πρέπει να ισχύσει και για τη συμμετοχή της ΕΕ σε προγράμματα που αναλαμβάνονται από τις περιφερειακές αρχές. Αυτό θα είναι σύμφωνο με το πνεύμα του άρθρου 185 της ΣΛΕΕ.

Βρυξέλλες, 19 Ιουλίου 2012

Η Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Mercedes BRESSO
